

LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS KONTROLĖ

VALSTYBINIO AUDITO ATASKAITA DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ENERGETIKOS MINISTERIJOJE ATLIKTO FINANSINIO (TEISĖTUMO) AUDITO REZULTATŲ

2013 m. liepos 11 d. Nr. FA-20-3-76
Vilnius

Auditas atliktas, vykdant 2012-07-20 pavedimą Nr. P-20-3

Auditą atliko valstybinių auditorių grupė:
Eugenija Novikovienė (grupės vadovė)
Jolanta Dvinelytė

Auditas pradėtas 2012-07-31
Auditas baigtas 2013-07-11

Su valstybinio audito ataskaita galima susipažinti
Valstybės kontrolės interneto puslapyje
[adresu: www.vkontrole.lt](http://www.vkontrole.lt)

TURINYS

Ižanga	3
Audito apimtis ir metodai	4
Pastebėjimai, išvados, rekomendacijos	6
1. Pastebėjimai dėl konsoliduotųjų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių duomenų	6
2. Pastebėjimai dėl valstybės turto ir lėšų valdymo, naudojimo, disponavimo jais teisėtumo	6

IŽANGA

Audito tikslas – įvertinti valstybės biudžeto asignavimų 2013 metams planavimą teisėtumo požiūriu; 2012 metų konsoliduotųjų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių duomenis ir pareikšti nepriklausomą nuomonę; įvertinti valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumą ir pareikšti nepriklausomą nuomonę.

Audituojamas subjektas – Energetikos ministerija, atliekanti įstatymų ir kitų teisės aktų jai pavestas energetikos srities valstybės valdymo funkcijas ir įgyvendinanti šioje srityje valstybės politiką. Adresas: Gedimino pr. 38. / Vasario 16-osios g. 2, Vilnius, identifikavimo kodas 302308327.

Audituojamas laikotarpis – 2012 metai.

Audituojamu laikotarpiu Energetikos ministerijai vadovavo ministras Arvydas Sekmoka, o nuo 2012 m. gruodžio 13 d. – Jaroslavas Neverovičius, vyriausiojo buhalterio funkcijas atliko Finansų ir apskaitos skyriaus vedėja Daiva Gelusevičienė.

Valstybinio audito ataskaitoje pateikiami tik audito metu atlikti ir nustatyti dalykai, o nepriklausoma nuomonė dėl konsoliduotųjų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių duomenų, valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumo ir jų naudojimo įstatymų nustatytiems tikslams pareiškiami valstybinio audito išvadoje.

AUDITO APIMTIS IR METODAI

Audito metu buvo vertinami Energetikos ministerijos 2012 metų konsoliduotųjų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkiniai, kuriuos sudarė skirtingo dydžio subjektų grupės:

- konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinys sudarytas konsoliduojant Energetikos ministerijos ir energetikos ministro valdymo srities asignavimų valdytojo Valstybinės energetikos inspekcijos prie Energetikos ministerijos finansines ataskaitas;
- biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinį sudarė ministerijos biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinys.

Atliekant auditą taip pat buvo vertinamas valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumas.

Audito metu vertintą Energetikos ministerijos 2012 metų konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinį sudarė:

- Finansinės būklės ataskaita pagal 2012 m. gruodžio 31 d. duomenis;
- Veiklos rezultatų ataskaita pagal 2012 m. gruodžio 31 d. duomenis;
- Pinigų srautų ataskaita pagal 2012 m. gruodžio 31 d. duomenis;
- Grynojo turto pokyčių ataskaita pagal 2012 m. gruodžio 31 d. duomenis;
- 2012 m. finansinių ataskaitų aiškinamasis raštas.

Energetikos ministerijos konsoliduojamų subjektų grupės turto bei atitinkamai finansavimo sumų, įsipareigojimų ir grynojo turto likutis, kaip nurodyta Finansinės būklės ataskaitoje, 2012 metų pradžioje buvo iš viso 9 330 621,9 tūkst. Lt, pabaigoje – 3 120 998,4 tūkst. Lt.

Audito metu vertintą Energetikos ministerijos 2012 metų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinį sudarė:

- Biudžeto sąmatų vykdymo ataskaitų 2012 m. gruodžio 31 d. aiškinamasis raštas;
- Biudžetinių įstaigų pajamų įmokų į biudžetą, biudžeto pajamų iš mokesčių dalies ir kitų lėšų, skiriamų programoms finansuoti, 2012 m. gruodžio 31 d. ataskaita (forma Nr. 1);
- Biudžeto išlaidų sąmatos vykdymo 2012 m. gruodžio 31 d. ataskaita (forma Nr. 2);
- Finansinės nuomos (lizingo) ir pirkimo išsimokėtinai įsipareigojimų 2012 m. gruodžio 31 d. ataskaita (forma Nr. 3);
- Mokėtinų ir gautinų sumų 2012 m. gruodžio 31 d. ataskaita (forma Nr. 4).

2012 metais Energetikos ministerija vykdė tris programas:

- Nacionalinės energetikos strategijos tikslus įgyvendinančią Energetikos ministerijos programą (kodas 01 01);

- Valstybės naftos produktų atsargų kaupimo ir tvarkymo programą (kodas 01 87);
- Ignalinos programos administravimo Lietuvoje programą (kodas 72 10).

Šioms programoms įgyvendinti patvirtinta 409 624,0 tūkst. Lt asignavimų, iš jų – 409 430,0 tūkst. Lt išlaidoms apmokėti (iš jų – 5 334,0 tūkst. Lt darbo užmokesčiui) ir 194,0 tūkst. Lt turtui įsigyti, panaudota 146 111,8 tūkst. Lt, iš jų – 145 958,0 tūkst. Lt išlaidoms apmokėti (iš jų – 5 068,9 tūkst. Lt darbo užmokesčiui) ir 153,8 tūkst. Lt turtui įsigyti.

Finansinis (teisėtumo) auditas atliktas pagal Valstybinio audito reikalavimus, Tarptautinius audito standartus ir Tarptautinius aukščiausiųjų audito institucijų standartus.

Auditas atliktas siekiant gauti pakankamą užtikrinimą, kad konsoliduotųjų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkiniuose nėra reikšmingų iškraipymų, o valstybės lėšos ir turtas valdomas, naudojamas ir jais disponuojama teisėtai. Visiškas užtikrinimas neįmanomas dėl įgimtų audito apribojimų ir to fakto, kad netikrinome visų (100 proc.) ūkinių operacijų, ūkinių įvykių ir sudarytų sandorių.

Energetikos ministerijoje atlikdami suplanuotas audito procedūras vertinome 2012 metų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių duomenis bei valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumą. Ministro valdymo srities subjekte Valstybinėje energetikos inspekcijoje prie Energetikos ministerijos, kuri nėra Energetikos ministerijai pavaldi institucija, tačiau priklauso konsoliduojamų subjektų grupei, vertinome finansinių ataskaitų teisingumą.

Audito metu, siekiant gauti audito tikslams reikalingų įrodymų, atlikta:

- išsami rizikos analizė (audito planavimo etape), kuri leido panaudoti rizika ir reikšmingumu pagrįstą audito metodiką, audito darbą atliekant didžiausios rizikos srityse;
- tvarkos aprašų, taisyklių, įsakymų ir kitų dokumentų peržiūra, kurie leido susipažinti su Energetikos ministerijoje sukurta kontrolės aplinka ir procedūromis;
- svarbiausių sričių (darbo užmokesčio, socialinio draudimo įmokų ir socialinių išmokų (pašalpoms) sąnaudų; pagrindinės veiklos sąnaudų, išlaidų, ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto, ilgalaikio finansinio turto) pagrindinės audito procedūros – ūkinių operacijų ir buhalterinių sąskaitų likučių detalios ir analitinės audito procedūros. Tam buvo atrinkti audito pavyzdžiai, kurie geriausiai reprezentavo visumą.

Taip pat vertinome, kaip audituojamas subjektas laikėsi įstatymų ir kitų teisės aktų, sutartinių įsipareigojimų ir kita. Teisėtumo požiūriu įvertinome valstybės biudžeto asignavimų 2013 metams planavimą. Vertindami, kaip laikomasi teisės aktų ar kitų dokumentų reikalavimų, atsižvelgėme į šių reikalavimų nesilaikymo priežastis ir įvertinome galimus jų nesilaikymo padarinius.

Audito įrodymai gauti taikant skaičiavimo, patikrinimo, paklausimo, analitines ir kitas audito procedūras.

PASTEBĖJIMAI, IŠVADOS, REKOMENDACIJOS

1. Pastebėjimai dėl konsoliduotųjų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių duomenų

Audito metu Energetikos ministerijos 2012 metų konsoliduotųjų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių duomenų reikšmingų iškraipymų nenustatėme.

2. Pastebėjimai dėl valstybės turto ir lėšų valdymo, naudojimo, disponavimo jais teisėtumo

Atliekant auditą nustatyta, kad Energetikos ministerija iš jai 2012 metais skirtų asignavimų 4 623,0 tūkst. Lt pervedė trims valstybės įmonėms: Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo agentūrai, Energetikos agentūrai, Lietuvos naftos produktų agentūrai, teisės aktais įpareigotoms vykdyti tam tikras programas (jų priemonės)¹. Faktiškai įmonės panaudojo 4 453,3 tūkst. Lt. Lėšų pervedimo tvarka ir tinkamos apmokėti įmonių išlaidos (kompensuojamos sąnaudos) yra reglamentuotos energetikos ministro 2011-01-25 įsakymu Nr. 1-14 patvirtintose Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos lėšų pavidimui vykdyti administravimo taisyklėse, kuriomis vadovaujantis sudaromos sutartys su valstybės įmonėmis.

Finansinių ataskaitų duomenys (Lt)			
Straipsniai	VĮ Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo agentūra	VĮ Energetikos agentūra	VĮ Naftos produktų agentūra
Pajamos:			
1. Programos vykdymo VB lėšomis pajamos	443 359,05	1 209 969,65	2 800 000,0
Faktiškai panaudota VB lėšų iš viso:	4 453 328,7		
VĮ rezultatas iš pagrindinės ir kitos veiklos:			
1. Pardavimo pajamų rezultatas	25 077,0		48 295 022,0
2. Kitos veiklos pajamos	7 290,0	4 191,0	1 515 846
3. Finansinės ir investicinės veiklos pajamos	33,0	52 420,0	1 402,0
Iš viso (1+2+3)	32 400,0	56 611,0	49 812 270,0
Iš viso pajamų	475 759,05	1 266 443,65	52 612 270,0
Bendros, administracinės, kitos veiklos ir finansinės	41 557,0	12 168,0	3 132 885,0

¹Lietuvos Respublikos radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įstatymo pakeitimo įstatymas, 2011-06-28 Nr. XI-154, 12 str. 2 d.; Lietuvos Respublikos valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo fondo įstatymas, 2001-07-12 Nr. IX-466 (2006-06-22 įstatymo Nr. X-710, 2009-01-12 įstatymo XI-135 redakcija), 2 str.; Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymas, 2011-05-12 XI-1375, 51 str. 3 ir 6 d.; Lietuvos Respublikos naftos produktų ir naftos valstybės atsargų įstatymas, 2002-06-25 Nr. IX-986 (2012-06-12 įstatymo Nr. XI-2055 redakcija), 3 str. 1 d.

investicinės veiklos sąnaudos			
Valstybės biudžeto lėšomis kompensuotos sąnaudos	443 359,05	1 201 834,0	2 800 000,0
Iš viso sąnaudų	484 916,65	1 214 002,0	5 932 885,0
Valst. biudžeto lėšomis kompensuotos sąnaudos, proc.	91,0	99,0	47,0
Grynasis pelnas (nuostoliai)	-9 157,0	37 777,0	39 837 142,0
Mokestis už valstybės turto naudojimą (apskaičiuotas nuo valstybės įmonės savininko kapitalo vertės, taikant 2 procentų mokesčio tarifą), kompensuotas VB lėšomis	5 217,0	36 623,0	212 508,0
Mokesčio už valstybės turto naudojimą iš viso		254 348,0	
VB lėšomis kompensuotos ilgalaikio turto nusidėvėjimo sąnaudos	37 092,82		64 735,0
VB lėšomis kompensuotų ilgalaikio turto, įsigyto iš VB lėšų, nusidėvėjimo sąnaudų iš viso		101 827,82	

Šaltinis – valstybės įmonių finansinių ataskaitų duomenys.

Remiantis minėtų valstybės įmonių 2012 metų finansinėse ataskaitose pateiktais duomenimis, nustatyta, kad iš valstybės biudžeto lėšų Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo agentūrai buvo kompensuota apie 91 proc. šios valstybės įmonės patirtų sąnaudų, Energetikos agentūrai – 99,0 proc. sąnaudų ir Naftos produktų agentūrai – 47,0 proc. sąnaudų.

Iš gautų valstybės biudžeto lėšų kompensuotas ir mokestis už valstybinio turto naudojimą² (254,3 tūkst. Lt). Taigi valstybė realiai negavo gražos mokesčiais, nes įmonių deklaruotas mokestis už valstybės turto naudojimą patikėjimo teise kompensuojamas biudžeto lėšomis, nors įmonės uždirbo pajamų ir iš ūkinės komercinės veiklos.

Kompensuotos ilgalaikio turto, įsigyto iš valstybės biudžeto lėšų, nusidėvėjimo sąnaudos (101,8 tūkst. Lt). Mūsų nuomone, taip į valstybės įmones investuojama du kartus: pirmą kartą – kai joms perduodamas valstybės turtas, antrą – kai apskaičiuojamos perduoto turto nusidėvėjimo sąnaudas yra skiriama lėšų joms kompensuoti. Atkreiptinas dėmesys, kad nei Energetikos ministerijos lėšų pavedimui vykdyti administravimo taisyklėse, nei sudarytose sutartyse nėra konkretizuoti šių sąnaudų dengimo ypatumai ir skiriamų lėšų naudojimo paskirtis.

Atliekant ministerijoje 2010 metų finansinį (teisėtumo) auditą taip pat buvo nustatyta, kad analizuojamų valstybės įmonių patirtos minėtos sąnaudos buvo padengtos iš valstybės biudžeto lėšų, ir pateikta Valstybės kontrolės rekomendacija „peržiūrėti ir įvertinti valstybės biudžeto lėšų, skirtų valstybės įmonių sąnaudoms padengti, panaudojimo efektyvumą ir priimti atitinkamus sprendimus“.

Pažymėtina, kad Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010-07-14 nutarimu Nr. 1052 patvirtintame Valstybės valdomų įmonių veiklos skaidrumo užtikrinimo gairių aprašo 3 punkte nurodytas vienas iš svarbių Vyriausybės tikslų – įmonių valdymas turi būti pagrįstas

² Lietuvos Respublikos mokesčio už valstybės turto naudojimą patikėjimo teise įstatymas, 2004-07-08 Nr. XI-2332 (2011-12-01 įstatymo Nr. XI-1753 redakcija), 5 str.

atvirumo, aktyvaus dalyvavimo valdant kapitalą ir gero valdymo principais, jos turi kurti vertę, joms neturi būti sudaromos išskirtinės sąlygos.

Apie minėtus dalykus Energetikos ministeriją informavome audito metu³ ir rekomendavome peržiūrėti ir įvertinti valstybės biudžeto lėšų, skirtų valstybės įmonių sąnaudoms padengti, panaudojimą ir priimti atitinkamus sprendimus.

Energetikos ministerija informavo⁴, kad nuolat peržiūri ir įvertina valstybės biudžeto lėšų, skirtų valstybės įmonių sąnaudoms padengti, panaudojimo efektyvumą. Ministerija, siekdama efektyviai naudoti valstybės biudžeto lėšas, išanalizavo valstybės įmonių 2012 m. finansinius rodiklius bei planuojamas pajamas ir priėmė sprendimą⁵ 2013 m. neskirti valstybės biudžeto lėšų Naftos produktų agentūrai ilgalaikio turto nusidėvėjimo ir mokesčio už valstybės turto naudojimą patikėjimo teise sąnaudoms kompensuoti.

Taip pat ministerija atkreipė dėmesį, kad Lietuvos Respublikos Vyriausybė 2011 m. liepos 7 d. nutarimu Nr. 799 „Dėl sutikimo reorganizuoti valstybės įmonę Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo agentūra“ sutiko reorganizuoti Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo agentūrą ją prijungiant prie valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės. Visas reorganizuojamos Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo agentūros teises ir pareigas po išregistravimo iš Juridinių asmenų registro perims Ignalinos atominė elektrinė, kuri užtikrins agentūros šiuo metu atliekamų funkcijų vykdymo tęstinumą ir įsipareigojimų vykdymą. Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo agentūros reorganizavimas leis sumažinti radioaktyviųjų atliekų tvarkytojų administracines išlaidas, po reorganizavimo veiksiančiai įmonei suteiks galimybę veikti efektyviau nei veikiant agentūrai ir Ignalinos atominei elektrinei atskirai.

2-ojo audito departamento direktorė

Zita Valatkienė

2-ojo audito departamento vyriausioji valstybinė auditorė

Eugenija Novikovienė

³ Lietuvos Respublikos valstybės kontrolės 2013-07-02 raštas Nr. S-(20-2750)-1518 „Dėl valstybinio audito ataskaitos projekto“.

⁴ Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos 2013-07-10 raštas Nr. (6.44-06)-3-2404 „Dėl valstybinio audito ataskaitos projekto“.

⁵ Pavedimo vykdymo sutartis, 2013-03-25 Nr. 8-30.